

ДЕЯН ЕНЕВ • 7 КОЛЕДНИ РАЗКАЗА

Издателска къща Жанет 45

е носител на националните награди:

Христо Г. Данов – за принос в националната книжовна култура:
в категория Българска художествена литература (2002);
в категория Издание за деца (2007)

Бронзов лъв на Асоциация българска книга – за цялостен принос в
издаването на съвременна българска литература (2002)

Специална награда на АБК за оформление и полиграфическо
изпълнение (2005)

Константин Константинов – за принос в книгоиздаването за деца
(2005)

и Наградата на ЮНЕСКО – Първи световен конкурс по дизайн на
книгата, Франкфурт (2003)

© Деян Енев, автор, 2009

© Христо Гочев, художник, 2009

© Издателска къща Жанет 45, 2009

ISBN 978-954-491-578-0

ДЕЯН ЕНЕВ

7

**КОЛЕДНИ
РАЗКАЗА**

СЪДЪРЖАНИЕ

Българска рапсодия	7
Коко	17
Ден преди Коледа	31
Коледен разказ	38
Коледна прожекция	48
Елате на игра в снежната гора	58
Солено и сладко	68

БЪЛГАРСКА РАПСОДИЯ

През зимата българските селца много си приличат – сняг до капата, безмълвие, миризма на тор, на кисело зеле и на вино; комините димят като лулички на мъдречи, портите са захлопнати и само рунтави кучета обикалят из дворовете; бау-бау, пресипнало излайват от време на време те и лаят им събаря бисерни шепи сняг от голите клони на кайсиите и джанките. Снегът по дуварите е извезан живописно с жълтата мочка на стопаните, които ги мързи да ходят до нужниците в дъното на двора. Само квик на прасе ще стресне бялата тишина и ескадронът на котките, който през тези касапски дни наброява до четир'сет

хайти, водени от десеткилограмовия див котак Бечо, ще полети към поредния обогрени в червено харман да влачи блестящите гайтани на червата, да ближе кадифето на димящата кръв...

Поне така беше преди години. Тогаз, като дойдеше това люто касапско време, бригадата на баш-касапина Седефчо Гьолски се радваше на особена почит. Бяха трима – сам Седефчо и другарите му Косте и Веле, и тримата едни тъмни, корави люде пришълци със скулести ръбати кратуни, с агнешки кожухчета, облечени на голо, с жълти от тютюна мустаци, с очи, червени като въглени от прекомерната употреба на греяна ракия. Ножчетата им прилежно висяха отдясно на хълбоците в поръбени с гайтан и мъниста кожени канийки. От колитба и точене тез ножчета се бяха превърнали почти в шила.

А днес какво: в тези опасни за всяко зурлесто четириногло дни едно прасе спо-

койно се разхожда из цялото село; рови из коритото на пресъхналия и пълен с боклуци канал, който разсича селото на две; понякога бута със зурла портичката на някой двор и омиа със сладко мляскане врялата и хубавичко посолена ярма за кокошките, насипана в срязана гума от ЗИЛ, и никой не го закача и не го пъди; после продължава нататък, а под белите мигли на очите му се крие умно, добродушно пламъче. Но по-интересното е друго – сам страшният ветеран Седефчо Гьолски задължително поне веднъж на ден ще се спре до прасето, ще клекне до него и ще започне да го чеше между ушите и по ръбестия белег на шията и да му джомоли нещо; а то тихичко и басово ще грухти, не криейки насладата си. Това не може да бъде – самият Седефчо Гьолски, кошмарът на прасетата в цяла Югозападна България – да си говори като с човек с някакво прасе!

Тази история заслужава да се чуе.

Преди две години Лица Мърлева реши и тя да си отчува прасе. Пъстрооката Лица Мърлева бе видна дупнишка певица и хубосия, но остаря, пенсионира се един вид; полковникът, с който живееше, ѝ би шута и тя се върна на село. И си купи едно розово хайванче. Като го поохрани, след някой и друг месец викна ветеринарния фелдшер Станойко Батулски да го скопи, както си му е редът. Станойко беше ценен кадър и затуй винаги си искаше хонорара предварително. Лица обаче още не бе взела пенсията.

– Ти, Станойко, го таковай... че да почне да се гои. Пък аз веднага, щом мога, ще ти се разплатя.

Станойко се смръщи, пооправи пътя на косата си, но влезе в кочината да свърши работата.

Свърши я, излезе и с Лица се разбраха след два-три дена, като вземе пенсията, жената да му занесе на крака двайсетте

лева. Пенсията обаче така и не дойде – беше се появил някакъв проблем с малко фриволния трудов стаж на Лица. Тя се опита да се разплати със Станойко с една кора пресни яйца и с една голяма усмивка от едновременните ѝ специалитети. Но фелдшерът се ядоса – к’во му се хили тази баба; взе яйцата и ги метна по средата на улицата; него ден беше жегаво, чакълът се бе напекъл и яйцата станаха на омлет. Сетне Станойко затръшна вратата след певицата, попържайки. Представяте ли си – да попържа Лица Мърлева. Това не се забравя!

Междувременно прасето на Лица растеше, дръпна и на кокал, и на снага, но не се угои като събратята си, а остана мускулесто и набито, като малка планина. Лица дълго се чудеше как да го кръсти и накрая, каквато си беше екстравагантна, го кръсти Булгар. По цял ден можеше да се чуе как го зове, как му тананика, как го кани да

яде, как го глези. Като наближи Коледата, Лица се засуети. Подпита тук и там кои са най-добрите колячи и всички масово ѝ препоръчаха касапската бригада на страховития Седефчо Гьолски. Лица се свърза с касапина, уговориха условията – три кила ракия и единия бут – и една неделя през втората половина на декември тримцата касапи влязоха като сватбари с тежка стъпка в двора ѝ; смукнаха на крак по две чашки жежка ракия, дъхнаха като змейове, та разтопиха пред себе си по едно търкало сняг, голямо като колело на каруца, а сетне се заловиха за работа. Дотъркаляха големия черен казан от сайванта и го стовариха връз древните камъни на огнището, распалиха огъня и когато водата завря, измъкнаха от мазата тежката дъбова маса, на която още бащата на Лица бе клал прасета. Измиха я хубаво с вряла вода, смукнаха още по две чашки и тръгнаха напето към кочината, да се запознаят с Булгар и,

дето се вика, да го калесат. Булгар, още като ги видя, писна тъй, сякаш някой започна да реже петдесетгодишни буки на циркуляр. Касапите все пак го навалиха и къде с дърпане, къде с бутане, къде с носене, го домъкнаха до утъпкания харман с дъбовата маса по средата. Седефчо видя, че Лица го гледа с тези нейните пъстри очи; потърка бялата четина по лицето си, смигна на апапите да стискат здраво, метна се върху гърба на прасето и докато се мятеше, с неуловимо движение измъкна ножчето. И мушна Булгар във врата. Другите прасета след този недвусмислен жест започваха да хъркат, падаха възник в снега, риеха известно време с крака и за две минути всичко свършваше. Но Булгар беше намислил друго.

Той се метна напред с все Седефчо на гърба, проби като снаряд плета на стопанката си, остави натъртения Седефчо да се валя като червяк на земята и се понесе из

селото, боядисвайки го червено с шуртящата си кръв. Сетне влезе в пресъхналия канал, който минаваше надлъж по средата на централната улица и се нахака право под мостчето. В канала потече червена река. Стана страшно. Тук, под моста, Булгар заседна – ни напред, ни назад. От напъна му селото – колко селце беше то! – започна да се събира, да пращи, плетовете и дуварите да се късат, уличките да се накачулват една връз друга, къщите да подскачат. Голяма беля щеше да стане. Добре че трактористът Кърцелин още не се бе усмъртил с редовното си кило и половина ракия, та подпали трактора и с помощта на селяните върза с едно стоманено въже Булгар за опашката и с голям зор едва успяха да го издърпат изпод мостчето. Надвесените над прасето селяни бяха единодушни: те настояваха веднага да му се тегли ножът, ама този път истински – тук те погледнаха кръвнишки към касапите, – заради золу-

мите, които бе направило, заради туй, че потроши селото. Но Седефчо Гьолски неочаквано го защити:

– Туй прасе ще живее! – каза той с невинната, но много впечатляваща категоричност на човек, който от сутрин до вечер гледа кръв. – Така му било писано.

А сетне изкриви устата и се запъти право към дома на ветеринарния фелдшер Станойко Батулски. Никой не разбра какво си бяха приказвали двамата него ден, но е факт, че Станойко светкавично се преквалифицира в цветар. Едни лалета отглежда сега, чак от Холандия идват да правят альш-вериш с него. Върви му бизнесът, не може да се отрече, целият се е окичил в злато и джиесеми, но и той си има един дерт – като минава през селото, все подтичва и страхливо се оглежда, да не би да го срещне Булгар.

Седефчо Гьолски, който от година живее при Лица Мърлева и заряза занаята,

Деян Енев
СЕДЕМ КОЛЕДНИ РАЗКАЗА

Българска
Първо издание

Художник *Христо Гочев*
Коректор *София Несторова*

Формат 60/90/16
Печатни коли 5

Предпечатна подготовка:
Студио Стандарт ЕООД – Пловдив, тел. 032/60 90 50

Печат: Полиграфически комплекс Жанет 45 – Пловдив
бул. Ал. Стамболийски № 9, тел. 032/60 90 90

Издателска къща Жанет 45 ООД – Пловдив
бул. Ал. Стамболийски № 9, тел./факс: 032/60 90 60
www.janet45.com

ISBN 978-954-491-578-0